

Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä jätteenkuljetusten häiriötilan aikana

Savo-Pielisen jätelautakunta 02.03.2023 § 10
1934/14.06/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunta myöntää kunnalliselle jäteyhtiölle, Jätekuukolle, jätelain 91.4 §:n ja kunnallisten jätehuoltomääräysten 47 §:n nojalla luvan poiketa kunnallisista jätehuoltomääräyksistä, koska jätteenkuljetuksissa on häiriötila kuljetusalan lakon ja yhden jätteenkuljetusyrittäjän konkurssin vuoksi. Poikkeaminen koskee määräysten 31 §:ssä säädettyjä jätteenkuormausaikoja ja 24 §:n mukaisia jäteastioiden vähimmäistyhjennysvälejä.

Poikkeaminen myönnetään seuraavasti:

- jätteen kuormaus voidaan hoitaa jätehuoltomääräysten mukaisin laajennetuin kuormausajoin eli arkisin klo 5–23 sekä lauantaisin, sunnuntaisin ja arkipyhinä klo 6–22;
- jätehuoltomääräysten mukaisista jäteastioiden vähimmäistyhjennysväleistä voidaan poiketa Jätekuukon esityksen mukaisesti siten, että pidennykset tyhjennysväleihin kohdennetaan ensisijaisesti vähiten haittaa aiheuttaviin jätteisiin, vähän jätettä tuottaviin kohteisiin ja haja-asutusalueille.

Päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään (122 §). Poikkeaminen on voimassa tilanteen normalisoitumiseen asti, kuitenkin korkeintaan kahden kuukauden ajan viimeisen kuljetuksiin vaikuttavan lakon päättymisestä.

Päätös

Merkitään, että Jätekuukon toimitusjohtaja Arto Ryhänen oli kuultavana tämän asian esittelyn aikana klo 16.15-16.44 ja poistui kokouksesta asian esittelyn jälkeen.

Jätekuukon toimitusjohtajan kuulemisen perusteella merkitään, että kuorma-autoalan toinen lakko ei toteutunut, joten Jätekuukko on päässyt purkamaan jätteenkuljetusten viiveitä. Sekajätteellä tyhjennykset ovat olleet pisimmillään myöhässä noin kaksi viikkoa, pakkausjätteillä viiveet ovat olleet paikoin tätä enemmän. Jätekuukon tavoitteena on saada jätteenkuljetukset normalisoitumaan maaliskuun loppuun mennessä.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kunnallinen jätehuolto on yksi kriittisistä peruspalveluista. Jätteenkuljetuksissa on kuitenkin tällä hetkellä valtakunnallisesti useilla alueilla häiriötila, joka alkoi yhden kuljetusurakoitsijan konkurssiin hakeutumisesta (10.2.2023) ja vaikeutui kuljetusalan lakon aikana (15.2.–21.2.2023). Häiriötilanteen aikana jätteenkuljetuksia ei ole saatu toteutettua aikataulussa ja tilanteen normalisoitumiseen menee aikaa.

Kuljetusalan ensimmäisen lakon päätyttyä tilanne on se, että uusi lakko voi alkaa 1.3. ja laajeta edelleen ajalle 2.3.–8.3. Koska jätteenkuljetukset eivät palaudu normaaleiksi vielä tuohon mennessä ja mahdollinen uusi lakko syventäisi vielä häiriötilaa, Jätekuukko on hakenut jätelautakunnalta 22.2.2023 jätehuoltomääräyksistä poikkeamista. Jätekuukko on pyytänyt saada poikkeamisluvan olla noudattamatta jätehuoltomääräysten mukaisia jäteastioiden tyhjennysvälejä häiriötilan ajan.

Jätekuukko purkaa häiriötilanteesta aiheutuvia kuljetusten viiveitä siten, että jätteitä ajetaan laajennetuin keräysajoin ja jätteenkuljetuksia priorisoidaan jätelajeittain, kohteittain ja alueittain. Jätekuukko on tuonut hakemuksessaan esille, että se hallinnoi häiriötilan aikaisia jäteajoja ja suunnittelee reitit yhteistyössä kuljetusurakoitsijoiden kanssa.

Jätekuukko priorisoi jätteenkuljetuksia kohteittain seuraavassa järjestyksessä:

1. terveydenhuollon kohteet, päiväkodit, koulut ja muut paljon jätettä tuottavat hallinto- ja palvelutoiminnan kohteet
2. asunto-osakeyhtiöt (kerros- ja rivitalot)
3. aluekeräyspisteet ja ekopisteet
4. omakotitalot ja vapaa-ajan asunnot
5. muut kohteet

Jätekuukon tavoitteena on, että prioriteetin 1 kohteissa viiveet saadaan pidettyä mahdollisimman lyhyinä. Muissa kohteissa (prioriteetit 2-5) tavoite on, että biojätteiden osalta viive ei kasvaisi yli viikkoon, taajama-alueiden sekajätteiden osalta yli kahteen viikkoon ja haja-asutusalueiden sekajätteiden osalta yli neljään viikkoon. Pakkausjätteiden osalta viive pyritään pitämään enintään neljässä viikossa, mutta viive voi muodostua isommaksikin eri jätelajien priorisoinnin vuoksi. Paikoitellen viiveet voivat muodostua arvioitua pidemmiksi.

Jätekuukko tiedottaa häiriötilan etenemisestä verkkosivuillaan www.jatekuukko.fi/hairiotila sekä lisäksi tarvittaessa kohdennetusti asiakkaita, isännöitsijöitä sekä jätehuolto- ja ympäristöviranomaisia. Asiakkaille tähdennetään jätteen huolellisen lajittelun merkitystä ja pyydetään säilyttämään varsinkin puhdasta pakkausjätettä mahdollisuuksien mukaan kotona, mikäli jäteastiat ovat täysiä. Sekajätteiden osalta asiakkaita ohjeistetaan pakkaamaan lisäjätteet jätessäkin jäteastian vierelle tai säilyttämään jätettä kylmässä varastotilassa, mikäli astiaan ei enää mahdu jätettä.

Jätehuoltomääräysten sääntely

Jäteastioiden tyhjennykset hoidetaan Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella jätehuoltomääräysten 31 §:ssä säädettyjen kuormausaikojen mukaisesti. Säännöksen mukaan jätteiden kuormaaminen taajamassa olevalla asuinkiinteistöllä tai sen läheisyydessä on sallittu arkisin klo 6–22 ja lauantaisin klo 8–22. Jätteiden kuormaaminen on lisäksi sallittua poikkeuksellisesti arkisin klo 5–23 sekä yksittäisinä päivinä lauantaisin, sunnuntaisin ja arkipyhinä klo 6–22.

Jäteastiat tulee tyhjentää jätehuoltomääräysten 24 §:n mukaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa säännöllisesti vähintään säännöksen mukaisilla tyhjennysväleillä. Biojäte on tyhjennettävä talviaikaan vähintään kahden viikon välein, tietyissä vähän jätettä tuottavissa kohteissa neljän viikon välein. Sekajäte on tyhjennettävä vähintään neljän viikon välein, tietyissä vähän jätettä tuottavissa kohteissa kahdeksan viikon välein. Kartonki- ja muovipakkauksille pisin mahdollinen tyhjennysväli on kahdeksan viikkoa, metallille ja lasipakkauksille 16 viikkoa.

Jätehuoltomääräysten 23 §:n mukaisesti jäteastian ulkopuolelle saa jättää jätettä vain poikkeustapauksessa. Jos jäte ei mahdu jäteastiaan, se voidaan sijoittaa tilapäisesti jätteelle varatun keräyspaikan välittömään läheisyyteen. Jäte on pakattava siten, että jäteauton kuljettaja saa kuormattua sen turvallisesti.

Jätehuoltomääräysten 47 §:n mukaan jätehuoltoviranomainen voi yksittäistapauksissa erityisestä syystä myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta, tarvittaessa ympäristönsuojeluviranomaisia kuultuaan. Poikkeaminen ei saa vaarantaa asianmukaista jätehuollon järjestämistä, aiheuttaa vaaraa tai haittaa ympäristölle, terveydelle tai turvallisuudelle taikka aiheuttaa roskaantumista.

Poikkeamisen edellytysten arviointi

Jätteenkuljetusten häiriötilanteeseen on jouduttu Jätekukosta riippumattomista syistä. Häiriötilanteen on aiheutunut valtakunnallisesti toimivan jätteenkuljetusyrittäjän konkurssi ja kuljetusalan laillinen työtaistelutoimenpide. Tässä tilanteessa jätteenkuljetuksissa on välttämätöntä tehdä poikkeavia järjestelyjä. Jätehuoltomääräyksistä on poikettava siten, että häiriötilanteen aiheuttamat vaikutukset jäisivät mahdollisimman vähäisiksi.

Asukkaiden terveyden ja viihtyvyyden sekä ympäristön kannalta on tärkeää, että ensisijaisesti jätehuollon häiriötilanteessa pidennetään jätteenkuormausaikoja astiatyhjennysten toteuttamiseksi mahdollisimman laajasti. Jätehuoltomääräykset mahdollistavat jo suoraan laajennetut kuormausajat poikkeustilanteessa, mutta nyt häiriötilanne on ollut niin syvä, että päivittäisiä kuormausaikoja on tarvetta jatkaa vielä varsinaisen poikkeustilanteen päätyttyä. Lisäksi viikonloppuisin jätteiden kuormauksia on tarvetta hoitaa laajemminkin kuin yksittäisinä päivinä.

Koska käytettävissä olevat kuljettajaresurssit ovat rajalliset, kuormausaikojen pidentäminen eri riitä häiriötilanteen purkamiseksi, vaan lisäksi Jätekukko priorisoi tehtäviä jäteastiatyhjennyksiä. Ensisijaisesti hoidetaan helpoiten haittaa aiheuttavan biojätteen ja sekajätteen kuljetuksia. Näillä jätelajeilla tyhjennysvälit eivät voi joustaa niin paljon kuin pakkausjätteillä. Lisäksi on oleellista hoitaa

jätteenkuljetuspalvelut mahdollisimman vähäisin viivein juuri niistä kohteista, jotka Jätekkukko on nostanut ensisijaisesti tyhjennettäviksi.

Kohteissa, joissa jätettä syntyy paljon ja jotka sijaitsevat tiheästi rakennetuilla taajama-alueilla, ei voida sallia pitkää viivettä tyhjennyksiin. Näissä kohteissa jätteiden säilöminen olisi hankalaa, jätettä voisi kertyä helposti jäteastioiden ulkopuolelle ja jätteistä aiheutuisi helposti haittoja. Sen sijaan vähemmän jätettä tuottavissa ja haja-asutusalueella sijaitsevilla kohteissa voidaan tässä poikkeustilanteessa poiketa tyhjennysväleistä enemmän. Näissä kohteissa jätteet voivat mahtua jäteastiaan tyhjennysvälin pidentymisestä huolimatta. Lisäksi tällaisissa kohteissa jätteen haltijat voivat talviaikaan säilöä jätteitä helpommin viileissä varastotiloissa, jos jätteet eivät mahdu enää jäteastiaan. Jätehuoltomääräysten mukaan jätettä voi jättää pakattuna tilapäisesti myös jätteelle varatun keräyspaikan välittömään läheisyyteen.

Kuuleminen

Jätehuoltomääräyksistä poikkeamista koskeissa asioissa kuullaan tavallisesti tarpeen mukaan ympäristönsuojeluviranomaisia. Lisäksi hallintolain 41 §:n mukaisesti niille, joiden oloihin asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus tulisi varata mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Asian vireilläolosta ei kuitenkaan tarvitse säännöksen mukaan ilmoittaa, jos se vaarantaa ratkaisun tarkoituksen toteutumisen tai aiheuttaa muuta merkittävää haittaa taikka jos se on ilmeisen tarpeetonta.

Tässä tilanteessa, jossa häiriötilanne on jo käsillä ja asia on käsiteltävä viipymättä, ei kuulemista ole voitu toteuttaa vaarantamatta ratkaisun tarkoituksen toteutumista. Tämän vuoksi myöskään ympäristönsuojeluviranomaisia ei ole asiassa erikseen kuultu. Poikkeavista järjestelyistä kuitenkin tiedotetaan ympäristönsuojeluviranomaisille ja kuntalaisille.

Vaikutusten arviointi

Häiriötilanne aiheuttaa väistämättä vaikutuksia jätehuoltoon. Kielteisiä vaikutuksia asukkaisiin ja ympäristöön pyritään kuitenkin vähentämään ja rajaamaan normaalia laajemmilla jätteenkuormausajoilla ja suunnitelluilla jäteastiatyhjennysten priorisoinneilla.

Jäteastioiden tyhjennyksiä joudutaan tekemään laajennetuilla kuormausajoin. Melun lisääntyminen varhain aamulla ja myöhään illalla voi olla ajoittain asukkaita häiritsevää. Häiriötilanteessa on arvioitu melun aiheuttaman häiriön olevan lyhytaikaisuuden vuoksi pieni verrattuna haittaan, joka voisi aiheutua, jos viiveet jäteastiatyhjennyksissä kasvaisivat kohtuuttoman pitkiksi.

Jäteastioiden tyhjennyksiä priorisoidaan niin, ettei jätteistä pääse aiheutumaan vaaraa tai haittaa terveydelle. Kun asukkaat toimivat Jätekkukon antaman ohjeistusten mukaisesti, myöskään roskaantumista ei pitäisi päästä aiheutumaan.

Sovelletut säännökset

Hallintolaki (434/2003) 41 §
Jätelaki (646/2011) 91 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808(2019) 122 §
Kunnalliset jätehuoltomääräykset 1.1.2023 alkaen 23, 24, 31 ja 47 §

Liitteet

Jätekukon hakemus jätehuoltomääräyksistä poikkeamiseksi 22.2.2023